

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
Katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k diplomové práci Jitky Vlachové
na téma „Předsmluvní odpovědnost (culpa in contrahendo)“

Rozsah práce: 79 stran
Datum odevzdání práce: 26. března 2012

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka zvolila tradiční téma, jež však v tuzemském prostředí v posledních letech nabylo na zvláštní aktuálnosti. Zásahu na tom má jednak nebývalý rozvoj judikatury a na něj navazující obnovený zájem odborné literatury. Silné impulsy k novému zkoumání tématu ale přicházejí také z prostředí tvorby práva, ať již se jedná o projekty komunitární (DCFR, návrh společného evropského práva prodeje – Common European Sales Law), či tuzemské (nový občanský zákoník).

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako velice náročné, zvláště ve světle metod, které diplomantka použila při jeho zpracování, a s ohledem na vytčenou širší záběr práce. Diplomantka nejenže zmapovala hlavní milníky historického vývoje nazírání na předsmluvní odpovědnost. Nejenže pro čtenáře srovnala hlavní směry, které se aktuálně prosazují v jiných členských státech, v zámoří, v unijním právu i v systému legis mercatoria, a přehledně a vyčerpávajícím způsobem čtenáře provedla snad veškerou dostupnou judikaturou a prakticky všemi relevantními odbornými pracemi. Diplomantka navíc podrobně analyzovala text nového občanského zákoníku, konfrontovala jej s evropskými inspiračními zdroji, ze kterých vychází, i dosavadní judikaturou a podrobila odborné polemice. To vše si vyžádalo nesmírně náročnou přípravu a studium bezpočtu vstupních údajů a pramenů. Z práce je přitom zřejmé, že diplomantka dokonale pronikla do těchto odborných zdrojů i problematiky, jíž se zabývala, zorientovala se v ní a velice dobře porozuměla jejímu systému, významu, původu, praktickým dopadům, ale i obecným souvislostem.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Třebaže k tématu existuje řada odborných pramenů a mohlo by se zdát, že vše potřebné bylo řečeno, je třeba konstatovat, že předložené dílo vybočuje z řady diplomových prací svou novostí, neotřelostí a pokrokovostí. Bez nadsázky lze uzavřít, že práce dosahuje úrovně díla, jež má mnoho co objeveného sdělit širší odborné i laické veřejnosti. Neskrývám, že práce je jedním z nejlepších děl, která jsem měl v uplynulých několika letech v rukou. Mám z ní velikou radost. Cíl, který si diplomantka vytkla, beze zbytku naplnila.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předložené práce je evidentní. Nepochybují o tom, že dílo je výsledkem diplomantčiny samostatné práce. Diplomantka nejenže důsledně (a prakticky beze zbytku) zmapovala dostupné výchozí údaje (viz výše). Šla ale v úvahách dál. Položila si otázky, o nichž mi není známo, že by se jimi někdo v novodobých tuzemských pramenech zabýval, byť jsou prakticky nesmírně relevantní, a (řekl bych) šikovně na mnohé z nich též odpověděla. Za všechny lze zmínit např. její úvahy nad otázkami rozsahu náhrady škody (problém tzv. pozitivního a negativního zájmu) či právního režimu předsmělné odpovědnosti (obchodní vs. občanskoprávní) ve vztazích, které (pokud by smlouva byla uzavřena) by se řídily obchodním zákoníkem. Přínosem pro české právní prostředí je ostatně již jen výčet a analýza veškeré existující judikatury Nejvyššího soudu k problematice předsmělné odpovědnosti. V této úplnosti její jiná odborná práce, pokud vím, nepodává.

C. Logická stavba práce

Systematika práce je přehledná a logicky perfektně uspořádaná. Oceňuji, že diplomantka nejprve představila institut předsmělné odpovědnosti a jeho klíčové skutkové podstaty i právní komponenty, aby teprve následně přikročila k analýze jejich vývoje a výskytu v jiných jurisdikcích a nakonec dospěla (na uvedeném kontextu a pozadí) k podrobnému rozboru všech těchto složek a skutkových podstat v českém právu, a to jak z hledisek *de lege lata*, tak z pohledu *de lege ferenda*. Zvolená struktura přispívá ke snadné čtivosti i srozumitelnosti diplomantčinych úvah, polemik a závěrů, třebaže se mnohdy týkají otázek právně na výsost komplikovaných.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Diplomantčina práce s dostupnými prameny je příkladná nejen co do počtu použitých zdrojů, nýbrž také preciznosti a důkladnosti jejich zpracování. Poznámkový aparát je nesmírně bohatý a vyhovuje i těm nejpřísnějším standardům vědecké práce. Seznam použité literatury je vyčerpávající a zahrnuje i bezpočet děl zahraniční provenience, a to ze všech hlavních jazykových oblastí západní civilizace. Málokdy se v odborných dílech setkávám s tak věrnou analýzou stavu právní úpravy v zemích hovořících německy, anglicky a ještě i francouzsky. Dokonalá je též diplomantčina práce s dostupnou judikaturou. Zahrnuje snad všechna rozhodnutí Nejvyššího soudu, která jsou ve věci relevantní. Sám jsem se teprve díky četbě práce dozvěděl o existenci jednoho dalšího, jež mé pozornosti dosud unikalo.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Optimálně nastavenou hloubku záběru diplomantčiny práce nejlépe dokládá četnost jejích vlastních úvah i polemických pasáží. Značný průnik do problematiky (mj. ve světle rozsáhlé komparativní práce) diplomantce umožnil podrobit některé judikatorní závěry, i ustanovení nového občanského zákoníku když ne kritice, tedy alespoň odborné polemice. Přitom tak učinila věcně, pokorně a střízlivě, což je rovněž třeba vyzdvihnout. S mnoha jejími polemickými úvahami se ostatně ztotožňuji. Použitý styl i uváděné argumenty jsou jasným důkazem o diplomantčině vysoké právní vyspělosti, schopnosti samostatného logického i analytického myšlení, ale také dokonalé orientaci a erudici v oblastech, jimiž argumentuje.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je vysoká, dílo je přehledně strukturováno do kapitol a podkapitol. Rovněž grafická stránka práce naprosto vyhovuje požadovanému standardu.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Po stylistické ani jazykové stránce práci nemám co vytknout. Diplomantka píše čtivým stylem na vysoké slohové i odborné úrovni. Gramatické chyby ani překlepy se v práci prakticky nevyskytují. Odhalil jsem jedinou – ve shodě podmětu s přísudkem na str. 42 („skupiny ... popsali ... a ... připojili“).

4. Případná další vyjádření k práci

Celkově konstatuji, že předložené dílo zdaleka přesahuje úroveň diplomové práce. Svým obsahem se může směle srovnávat s pracemi rigorózními, ne-li disertačními. Vysoce oceňuji i to, že je precizní v každém detailu, pojmovém i obsahovém. Diplomantka se nedopustila snad jediné věcné chyby či nepřesnosti. Snad jen na str. 8 poněkud zjednodušeně tvrdí, že „česká právní úprava neřeší výslovně odpovědnost stran v předsmulvním stádiu“. To však sama uvádí na pravou míru v dalším textu, ve kterém stav platného práva popisuje již zcela věrně.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Jakkoliv diplomantka v práci zmiňuje judikaturu k této otázce, uvítám, jestliže v průběhu ústní obhajoby znovu rozvede, který systém právní úpravy odpovědnosti v platném právu (občanskoprávní vs. obchodněprávní) se použije, vznikne-li škoda jako následek nepoctivého jednání v předsmulvním fázi (a to nejen porušení povinnosti výslovně předvídané v § 271 ObchZ), pokud o smlouvě budou vyjednávat dva podnikatelé ve zjevné souvislosti se svým podnikáním.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Ze všech uvedených důvodů hodnotím práci jako mimořádně zdařilou, a tudíž i jednoznačně způsobilou obhajoby a obhajitelnou. Navrhuji klasifikovat ji stupněm výborně.

V Praze dne 12. května 2012

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.